

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στρασβούργο, 1.7.2014
COM(2014) 389 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

**Εμπόριο, ανάπτυξη και διανοητική ιδιοκτησία - Στρατηγική για την προστασία και την
επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας σε τρίτες χώρες**

{SWD(2014) 204 final}

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου του 2014 επιβεβαίωσε τη σημασία της διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΙ) ως βασικής κινητήριας δύναμης για την ανάπτυξη και την καινοτομία και επισήμανε την ανάγκη να καταπολεμηθεί η παραποίηση/απομίμηση, για να ενισχυθεί η βιομηχανική ανταγωνιστικότητα της ΕΕ σε παγκόσμιο επίπεδο. Τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ) αποτελούν ένα από τα κυριότερα μέσα με τα οποία οι επιχειρήσεις, οι δημιουργοί και οι εφευρέτες αξιοποιούν τις επενδύσεις τους στη γνώση, την καινοτομία και τη δημιουργικότητα.

Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη, οι τομείς έντασης ΔΔΙ αντιπροσωπεύουν περίπου το 39% του ΑΕγχΠ της ΕΕ (με αξία περίπου 4,7 τρισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως) και, αν ληφθούν υπόψη και οι έμμεσες θέσεις εργασίας, έως το 35 % του συνόλου των θέσεων απασχόλησης¹. Σε πρακτικό επίπεδο, μέσω της χορήγησης προσωρινών αποκλειστικών δικαιωμάτων, η ΔΙ συνδέεται άμεσα με την παραγωγή και τη διανομή νέων και αυθεντικών δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών, από τα οποία επωφελούνται όλοι οι πολίτες. Ο κρίσιμος παράγοντας για την επίτευξη αυτών των στόχων είναι η βέλτιστη και οικονομικά αποδοτική «υποδομή» ΔΙ, η οποία καλύπτει τη νομική αναγνώριση, την καταχώριση, τη χρήση και την ισορροπημένη επιβολή όλων των μορφών ΔΔΙ.

Η ΕΕ, για να παραμείνει ανταγωνιστική απέναντι σε χώρες με χαμηλότερο κόστος εργασίας, ενέργειας και πρώτων υλών, χρειάζεται την καινοτομία και πρέπει να δημιουργήσει τις αναγκαίες συνθήκες για την τόνωσή της, ούτως ώστε οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις να μπορέσουν να μας βοηθήσουν να βγούμε από την κρίση. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι οικονομικοί κλάδοι που βασίζονται στη γνώση διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στις στρατηγικές «Παγκόσμια Ευρώπη»² και «Ευρώπη 2020»³.

Για να ανθήσει η δημιουργικότητα και να ευδοκιμήσει η καινοτομία, τα προϊόντα της πνευματικής δημιουργίας πρέπει να προστατεύονται· αυτός ακριβώς είναι ο ρόλος των ΔΔΙ, που διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στην προώθηση της ανάπτυξης⁴ και στην αντιμετώπιση ορισμένων από τις σημερινές παγκόσμιες προκλήσεις. Όσον αφορά τις αναπτυσσόμενες χώρες, η εφαρμογή μιας ρεαλιστικής και ευέλικτης προσέγγισης θα τις βοηθήσει να μεγιστοποιήσουν τις δυνατότητες των στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας που διαθέτουν και να προωθήσουν την περαιτέρω ενσωμάτωσή τους στο διεθνές εμπόριο, με παράλληλη επίτευξη ευρύτερης κοινωνικής ευημερίας.

¹ *Intellectual property rights intensive industries: contribution to economic performance and employment in the European Union*, έκθεση ανάλυσης σε επίπεδο βιομηχανίας, κοινό έργο μεταξύ του Ευρωπαϊκού Γραφείου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας και του Γραφείου Εναρμόνισης στο Πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς, Μόναχο και Αλικάντε, 2013.

² Βλ. ανακοίνωση με τίτλο «Η Ευρώπη στον κόσμο: Η συμμετοχή της στον παγκόσμιο ανταγωνισμό. Συμβολή στη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάπτυξη και την απασχόληση», της 4ης Οκτωβρίου 2006, COM(2006) 567 τελικό.

³ http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

⁴ *Intellectual property and development. Lessons from recent economic research*, Eds. C. Fink, K.E. Maskus, κοινή έκδοση Παγκόσμιας Τράπεζας και Oxford University Press, Washington DC, 2005.

Ορισμένοι εκτιμούν ότι η ΕΕ χάνει κάθε χρόνο περίπου 8 δισεκατ. ευρώ του ΑΕγχΠ της λόγω της παραποίησης/απομίμησης και της πειρατείας⁵ και ότι το συνολικό κόστος θα μπορούσε να φτάσει στα 1,7 τρισ. δολάρια ΗΠΑ έως το 2015⁶. Η ΕΕ ανέπτυξε σε διάστημα πολλών ετών ένα σύγχρονο, ολοκληρωμένο σύστημα ΔΔΙ, το οποίο συμβάλλει τα μέγιστα στην ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη σωστή ισορροπία μεταξύ των συμφερόντων των κατόχων δικαιωμάτων και των χρηστών.

Η ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και διάφοροι μεγάλοι διεθνείς οργανισμοί (ΠΟΥ, ΠΟΕ, ΠΟΔΙ, ΠΟΤ, ΟΟΣΑ, G-20⁷) έχουν ζητήσει τη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση της παραβίασης (προσβολής) των ΔΔΙ^{8,9,10}.

Το 2004, με την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Στρατηγική για την επιβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στις τρίτες χώρες»¹¹ καθορίστηκε ένα ευρύ πλαίσιο για την καταπολέμηση των παραβιάσεων των ΔΔΙ σε τρίτες χώρες, καθώς και συγκεκριμένες γραμμές δράσης, που έχουν έκτοτε τεθεί σε εφαρμογή.

Αλλά, όπως επισημαίνεται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής [SEC(2013)30], όχι μόνο έχουν σημειωθεί σημαντικές τεχνολογικές μεταβολές αλλά, επιπλέον, η φύση και το εύρος των προκλήσεων και των κινδύνων για τη ΔΙ των ευρωπαϊκών εταιρειών, όπως και οι κοινωνικές εξελίξεις που σχετίζονται με τα ΔΔΙ, εξελίχθηκαν σημαντικά κατά την τελευταία δεκαετία.

Ως εκ τούτου, η παρούσα ανακοίνωση επανεξετάζει την προσέγγιση που υιοθετήθηκε από την Επιτροπή το 2004 και χαράσσει μια αναθεωρημένη στρατηγική για την προώθηση των ΔΔΙ και την καταπολέμηση των παραβιάσεών τους στο εξωτερικό. Επισημαίνει τρόπους με τους οποίους οι υφιστάμενες πολιτικές προσεγγίσεις μπορούν να βελτιωθούν, σύμφωνα με το πνεύμα της εποχής μας, και προτείνει επίσης εργαλεία και ιδέες για την αντιμετώπιση της νέας πραγματικότητας. Αυτό το μείγμα συνέχειας και αλλαγής θα μας βοηθήσει να

⁵ CEBR, *The impact of counterfeiting on four main sectors in the European Union*, Centre for Economic and Business Research, Λονδίνο, 2000.

⁶ *Global impacts study. A new study, conducted by Frontier Economics examines the global economic and social impacts of counterfeiting and piracy*, ICC, Φεβρουάριος 2011. Διαθέσιμη στη διεύθυνση <http://www.iccwbo.org/Advocacy-Codes-and-Rules/BASCAP/BASCAP-Research/Economic-impact/Global-Impacts-Study/>

⁷ ΠΟΔΙ (Παγκόσμιος Οργανισμός Διανοητικής Ιδιοκτησίας), ΠΟΥ (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας), ΠΟΕ (Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου), ΠΟΤ (Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων), ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης), G-20 (Ομάδα των Είκοσι).

⁸ Ψήφισμα 2008/C253/01 του Συμβουλίου, της 25ης Σεπτεμβρίου 2008, για ένα συνολικό ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση της παραποίησης/απομίμησης και της πειρατείας, ΕΕ C 253 της 4.10.2008.

⁹ Ψήφισμα 2009/C71/01 του Συμβουλίου, της 16ης Μαρτίου 2009, σχετικά με το σχέδιο δράσης των τελωνείων της ΕΕ για την καταπολέμηση των παραβιάσεων ΔΔΙ για τα έτη 2009-2012, ΕΕ C 71 της 25.3.2009.

¹⁰ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2010, 2009/2178(INI).

¹¹ Στρατηγική για την επιβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στις τρίτες χώρες, 2005/C29/03, ΕΕ C 129 της 26.5.2005.

εξασφαλίσουμε την υποστήριξη και την ενθάρρυνση της καινοτομίας και της δημιουργικότητας, εξισορροπώντας συγχρόνως τα συμφέροντα όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Η ανακοίνωση συμπληρώνεται από ένα σχέδιο δράσης της ΕΕ, το οποίο επικεντρώνεται στην επιβολή των ΔΔΙ στην ενιαία αγορά και στην ανάπτυξη στενότερης συνεργασίας μεταξύ των τελωνειακών αρχών της ΕΕ και των τρίτων χωρών όσον αφορά το εμπόριο προϊόντων που παραβιάζουν δικαιώματα ΔΙ, όπως προβλέπεται στο σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα τελωνεία.

2. ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟ 2004

2.1. Η στρατηγική του 2004

Το 2010 έγινε αξιολόγηση¹² της στρατηγικής του 2004, η οποία επιβεβαίωσε τη χρησιμότητά της. Διατυπώθηκαν ορισμένες συστάσεις για την ενίσχυση και τη βελτίωσή της, π.χ. ενίσχυση των διαβουλεύσεων με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, υιοθέτηση του προγράμματος δράσης για την ανάπτυξη (της λεγόμενης «αναπτυξιακής ατζέντας») και περαιτέρω ανάπτυξη των προγραμμάτων τεχνικής συνεργασίας. Τα κύρια συμπεράσματα της αξιολόγησης αυτής και πολλές συμπληρωματικές πληροφορίες υπάρχουν στο συνοδευτικό *έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής* [SEC(2013) 30].

2.2. Αλλαγές και προκλήσεις

Η ανάπτυξη και η απασχόληση εξακολουθούν να έχουν ζωτική σημασία στο σημερινό δύσκολο οικονομικό περιβάλλον. Η παγκοσμιοποίηση και οι τεχνολογικές εξελίξεις δεν αποτελούν μόνο τεράστιες εμπορικές ευκαιρίες αλλά και σημαντικές προκλήσεις. Το μερίδιο των χωρών ΒΡΙΚ¹³ στο παγκόσμιο εμπόριο αυξήθηκε από 8% το 2000 σε 18,2% το 2010¹⁴ και εκτιμάται ότι οι αναπτυσσόμενες χώρες θα αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 60% του παγκόσμιου ΑΕγχΠ έως το 2030¹⁵. Αν και η σχέση τους με τη ΔΙ μετατρέπεται από σχέση απομίμησης σε σχέση δημιουργίας, ωστόσο η παραποίηση/απομίμηση, η πειρατεία, η κλοπή ΔΙ και άλλες μορφές υπεξαίρεσης ΔΙ εξακολουθούν να είναι ευρέως διαδεδομένες. Οι αναπτυσσόμενες χώρες καταβάλλουν τεράστια προσπάθεια για να συνεχίσουν την εντυπωσιακή οικονομική τους ανάπτυξη και να αναβαθμίσουν τη θέση τους στην αλυσίδα αξίας ελέγχοντας ή αποκτώντας πρόσβαση σε ξένη τεχνολογία, είτε με νόμιμο ανταγωνισμό είτε, για κάποιους, με αθέμιτα μέσα. Κατά συνέπεια, η απλή χάραξη μιας σωστής πολιτικής της ΕΕ για τα ΔΔΙ δεν επαρκεί —θα πρέπει επίσης να καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για τη βελτίωση της προστασίας και της επιβολής της ΔΙ στο εξωτερικό, ιδίως από τους βασικούς εμπορικούς μας εταίρους.

Πράγματι, παρά την αύξηση των νομοθετικών μέτρων σε παγκόσμιο επίπεδο, η παραβίαση των ΔΔΙ έχει φτάσει σε πρωτοφανή επίπεδα, καθώς διευκολύνεται ιδιαίτερα από την ψηφιακή τεχνολογία, που επιτρέπει με χαμηλό κόστος αλλά υψηλή ποιότητα τη μαζική αναπαραγωγή

¹² ΓΔ Εμπορίου — σύμβαση N°SI2.545084. *Αξιολόγηση της στρατηγικής για την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας σε τρίτες χώρες*. Τελική έκθεση, Τόμος I- κύρια έκθεση, Analysis for Economic Decisions (ADE) και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Louvain-La-Neuve, 2010.

¹³ Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία, Κίνα.

¹⁴ ΠΟΕ, Eurostat, ΔΝΤ.

¹⁵ ΟΟΣΑ, *Economy: Developing countries set to account for nearly 60% of world GDP by 2030, according to new estimates*, Ιούνιος 2010.

προϊόντων. Το διεθνές εμπόριο προϊόντων παραποίησης/απομίμησης και πειρατείας κατά το 2008 υπολογίστηκε σε περίπου 250 δισ. δολάρια ΗΠΑ (δηλαδή το 2% του παγκόσμιου εμπορίου)¹⁶.

Η επιτυχία του διαδικτύου διευκολύνει όχι μόνο τις νόμιμες επιχειρήσεις, αλλά και τις επιχειρήσεις που παραβιάζουν τη ΔΙ και οι οποίες οργανώνονται όλο και περισσότερο με τρόπο που τους επιτρέπει να προσαρμόζουν γρήγορα τα επιχειρηματικά τους μοντέλα, ώστε να εκμεταλλεύονται τα κενά στην προστασία της ΔΙ και να εμπορεύονται τα προϊόντα τους σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο με σχετικά χαμηλό κόστος.

Χρειάζεται μια πολιτική απάντηση, όχι μόνο για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική προστασία και επιβολή των ΔΔΙ σε διεθνές επίπεδο, αλλά και να ευαισθητοποιηθεί το κοινό όσον αφορά τις οικονομικές και άλλες επιπτώσεις των εμπορευμάτων που παραβιάζουν τα ΔΔΙ και τη ζημία που προκαλούν στην καινοτομία, αλλά και στην υγεία και την ασφάλεια. Σε μια παγκοσμιοποιημένη οικονομία διεθνών αλυσίδων εφοδιασμού, η έλλειψη κατάλληλης προστασίας της ΔΙ σε ορισμένες χώρες μπορεί να επηρεάσει δραστικά τις επιχειρήσεις και, ως εκ τούτου, τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας, όπως και τους καταναλωτές, σχεδόν παντού στον κόσμο. Τα εμπορεύματα και οι υπηρεσίες που παραβιάζουν τα ΔΔΙ παράγονται με ελάχιστο σεβασμό για τα εργασιακά και περιβαλλοντικά πρότυπα¹⁷. Η αυξανόμενη εμπλοκή του οργανωμένου εγκλήματος δημιουργεί επίσης ιδιαίτερα σοβαρές ανησυχίες στις κυβερνήσεις¹⁸.

Συνεπώς, μπροστά σε μια τόσο ριζική μεταβολή του τοπίου της ΔΙ, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι η τρέχουσα στρατηγική ανταποκρίνεται στις σημερινές προκλήσεις. Η παρούσα ανακοίνωση επανεξετάζει και επικαιροποιεί τις πολιτικές προσεγγίσεις της ΕΕ και εισάγει νέα εργαλεία και νέες ιδέες. Στόχος της είναι να βοηθήσει την ΕΕ να επιτύχει όχι μόνο ανάπτυξη αλλά και ευρύτερους κοινωνικούς στόχους, μεταξύ άλλων και για τον αναπτυσσόμενο κόσμο.

2.2.1. *Επιβολή των δικαιωμάτων*

Η πρόσβαση σε αποτελεσματικά μέσα έννομης προστασίας σε διεθνές επίπεδο είναι σημαντική για τους κατόχους δικαιωμάτων για την προστασία των δικαιωμάτων τους —τα κίνητρα για επενδύσεις μειώνονται στις χώρες στις οποίες αυτά τα μέσα είναι αβέβαια—, εξ ου και η ανάγκη για σταθερά και προβλέψιμα πλαίσια ΔΔΙ που δημιουργούν περιβάλλον ευνοϊκό για την καινοτομία και τη βιώσιμη ανάπτυξη και προσφέρουν αποτελεσματική επιβολή της νομοθεσίας. Μετά την υπογραφή της συμφωνίας του ΠΟΕ για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου (TRIPS) έγιναν σημαντικές κανονιστικές μεταρρυθμίσεις σε πολλές τρίτες χώρες, αλλά οι προσπάθειες επιβολής τους δεν ήταν πάντοτε

¹⁶ ΟΟΣΑ, *Magnitude of counterfeiting and piracy of tangible products: an update*, Νοέμβριος 2009, <http://www.oecd.org/dataoecd/57/27/44088872.pdf>

¹⁷ <http://www.unep.org/roap/Portals/96/Trade%20in%20Intellectual%20Property-21Nov2013.pdf>

¹⁸ Πρβλ. π.χ. *IP crime: the new face of organised crime – from IP theft to IP crime*, B. Godart, *Journal of Intellectual Property Law and Practice*, 2010, Vol. 5, No. 5, <http://jiplp.oxfordjournals.org/cgi/reprint/5/5/378?etoc>

¹⁹ Έκθεση σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας από τα τελωνεία της ΕΕ: Αποτελέσματα στα σύνορα της ΕΕ 2012: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013).

ανάλογες. Συχνά, οι δυνατότητες αποτελεσματικής επιβολής των ΔΔΙ είναι περιορισμένες εξαιτίας σοβαρών ελλείψεων στο πλαίσιο που διέπει τα ΔΔΙ, π.χ. οι τελωνειακές αρχές δεν διαθέτουν αυτεπάγγελτες εξουσίες, τα δικαστήρια δεν επιβάλλουν επαρκώς αποτρεπτικές κυρώσεις, οι υπάλληλοι δεν έχουν επαρκείς γνώσεις και εκπαίδευση σχετικά με τα ΔΔΙ. Οι προσπάθειες επιβολής των δικαιωμάτων μπορεί να παρεμποδίζονται επίσης από την έλλειψη πολιτικής βούλησης.

Από το 2005 έως το 2012 ο αριθμός των εμπορευμάτων που παραβιάζουν τα ΔΔΙ και δεσμεύονται στα σύνορα της ΕΕ τριπλασιάστηκε. Το ηλεκτρονικό εμπόριο έχει οδηγήσει σε αύξηση των εμπορικών συναλλαγών που διενεργούνται μέσω μικρών αποστολών, γεγονός που δυσχεραίνει τον εντοπισμό των παραβιάσεων των ΔΔΙ. Λόγω αυτής της νέας πρακτικής, οι τελωνειακές υποθέσεις παραβίασης ΔΔΙ στην ΕΕ υπερδιπλασιάστηκαν από το 2009 έως το 2012. Το 2012 τα τελωνεία κατέγραψαν σχεδόν 90.000 υποθέσεις δέσμευσης εμπορευμάτων με σχεδόν 40 εκατομμύρια δεσμευθέντα τεμάχια (η αξία των αντίστοιχων γνήσιων προϊόντων εκτιμάται σε σχεδόν 1 δισεκατομμύριο ευρώ)¹⁹.

Η αποτελεσματική επιβολή των ΔΔΙ δεν είναι ιδιαίτερα χρήσιμη αν δεν υπάρχουν σαφείς και κατάλληλοι κανόνες και διαδικασίες για την προστασία τους. Οι κανόνες ουσιαστικού δικαίου (π.χ. τα κριτήρια κατοχυρωσιμότητας με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας), συμπεριλαμβανομένης της πρόβλεψης κατάλληλων εξαιρέσεων, και οι διαδικασίες προστασίας της ΔΙ πρέπει να είναι σαφείς και αναλογικοί. Ταυτόχρονα, οι κανόνες πρέπει να είναι αρκετά αυστηροί ώστε, αφενός, τα ΔΔΙ να μη γίνονται αυτοσκοπός και να αποφεύγεται η κατάχρησή τους και, αφετέρου, να εξασφαλίζεται ότι τα δικαιώματα είναι κατάλληλης «ποιότητας», ώστε να αποτρέπεται ο πολλαπλασιασμός των κίβδηλων δικαιωμάτων (π.χ. κακόπιστες καταχωρίσεις). Η αύξηση του αριθμού των ανέλεγκτων εκκρεμών υποθέσεων και τα δικαιώματα χαμηλής ποιότητας δημιουργούν ανασφάλεια δικαίου που είναι επιζήμια για τους αιτούντες και τους τρίτους.

2.2.2. Δημόσια συζήτηση

Η στήριξη ορισμένων τμημάτων της κοινής γνώμης για συστήματα προστασίας της ΔΔΙ έχει αποδυναμωθεί κατά τα τελευταία έτη. Η αύξηση της αδιαφορίας για τα ΔΔΙ θα μπορούσε να μειώσει τα οφέλη που επιδιώκεται να προσφέρουν. Η αυξανόμενη συχνότητα (και το χαμηλότερο κόστος) των παράνομων προϊόντων έχει ίσως επηρεάσει τις αντιλήψεις των καταναλωτών σε τέτοιο βαθμό ώστε να είναι πλέον πιο πρόθυμοι να τα αγοράσουν. Ορισμένες πρόσφατες πρωτοβουλίες υπονομεύθηκαν από ανησυχίες που εκφράστηκαν από το κοινό. Οι ανησυχίες αυτές φαίνεται ότι οφείλονται σε έναν συνδυασμό παραγόντων. Πρώτον, σε μια νοοτροπία «υπερβάλλοντος ζήλου» από τους δικαιούχους, που καθιστά ορισμένα αγαθά ή υπηρεσίες οικονομικά απρόσιτες και/ή δύσκολο να αποκτηθούν. Δεύτερον, στην αντίληψη ότι η παραποίηση/απομίμηση και η πειρατεία είναι εγκλήματα χωρίς θύματα. Τρίτον, σε ορισμένες περιοχές, στην έλλειψη επίγνωσης του λόγου ύπαρξης και των αποτελεσμάτων των ΔΔΙ και των οικονομικών και των ευρύτερων συνεπειών που έχει στην οικονομία η παραβίασή τους.

Ενώ οι πολιτικοί ιθύνοντες οφείλουν να επανεξετάζουν συνεχώς το αν οι υφιστάμενοι κανόνες είναι κατάλληλοι για τις σημερινές προκλήσεις, πρέπει να διατηρείται μια εύλογη ισορροπία μεταξύ (1) της ανάγκης να βελτιωθεί η πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες που προστατεύονται από ΔΔΙ, (2) της ανάγκης να δοθούν κίνητρα στους κατόχους δικαιωμάτων ώστε να συνεχίσουν τις επενδύσεις τους στην καινοτομία, και (3) της ανάγκης για ισορροπία μεταξύ διαφορετικών θεμελιωδών δικαιωμάτων. Η αυστηρότερη επιβολή των δικαιωμάτων

δεν θα επιλύσει από μόνη της το πρόβλημα αυτό, το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί μέσω διαλόγου και αύξησης της ευαισθητοποίησης από την πλευρά των καταναλωτών και των παραγωγών. Οι καταναλωτές θα πρέπει να αποκτήσουν μεγαλύτερη επίγνωση των ευρύτερων συνεπειών που έχει η παραβίαση των ΔΔΙ. Οι συνέπειες αυτές αφορούν τα κίνητρα για δημιουργία, αλλά επίσης τον αντίκτυπο στο είδος και τον αριθμό των διαθέσιμων έργων και στην απώλεια θέσεων απασχόλησης στην ΕΕ, αν τα δικαιώματα αποδυναμωθούν ή η επιβολή τους καταστεί δυσχερέστερη. Αυτό ισχύει επίσης και για ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες, όπου η παραγωγή εμπορευμάτων που παραβιάζουν ΔΔΙ διευκολύνεται συχνά από αδύναμα πλαίσια ΔΔΙ.

2.2.3. Το διαδίκτυο και τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας

Το διαδίκτυο έχει αποκτήσει ζωτική σημασία για πολλούς τομείς, και ιδίως για τους κλάδους του πολιτισμού και της δημιουργίας. Αντιπροσωπεύει περίπου το 3,4% του ΑΕγχΠ στις 13 χώρες που πήραν μέρος σε πρόσφατη μελέτη, και μάλιστα το 6% στο Ηνωμένο Βασίλειο και τη Σουηδία²⁰. Στις χώρες του G-8, τη Νότια Κορέα και τη Σουηδία, η διαδικτυακή οικονομία παρήγαγε το 21% της αύξησης του ΑΕγχΠ από το 2006 έως το 2011. Μολονότι η ανάπτυξη αυτή δημιουργεί τεράστιες ευκαιρίες, οι παραβιάσεις της ΔΙ στο διαδίκτυο αυξάνονται με ακόμη ταχύτερο ρυθμό (αναφέρεται ότι σχεδόν το ένα τέταρτο της παγκόσμιας κίνησης στο διαδίκτυο προσβάλλει δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας)²¹. Οι παραβιάσεις αυτές αφορούν όχι μόνο ψηφιακά αγαθά, όπως η μουσική, το οπτικοακουστικό περιεχόμενο και το λογισμικό, αλλά και υλικά αγαθά τα οποία πωλούνται όλο και περισσότερο μέσω πλατφορμών ηλεκτρονικού εμπορίου.

Αυτό το ταχέως μεταβαλλόμενο περιβάλλον, καθώς και το γεγονός ότι το διαδίκτυο δεν έχει σύνορα, σε αντίθεση με τη νομοθεσία που διέπει τη ΔΙ, δυσχεραίνει την ανάπτυξη έγκαιρων και ισορροπημένων πολιτικών. Οι *συνθήκες του ΠΟΔΙ για το διαδίκτυο —η συνθήκη του ΠΟΔΙ για την πνευματική ιδιοκτησία (WCT)* και η *συνθήκη του ΠΟΔΙ για τις ερμηνείες και εκτελέσεις και για τα φωνογραφήματα (WPPT)*, που εγκρίθηκαν το 1996— ήταν ευπρόσδεκτη εξέλιξη για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες προκλήσεις.

Μια τέτοια ρυθμιστική πρόκληση αφορά την ευθύνη των μεσαζόντων όπως οι *πάροχοι υπηρεσιών διαδικτύου*. Δεδομένου του ρόλου τους τόσο στις νόμιμες όσο και στις παράνομες δραστηριότητες, οι υποχρεώσεις τους εξακολουθούν να αποτελούν αντικείμενο συζήτησης. Οι πάροχοι υπηρεσιών που φιλοξενούν ιστοτόπους οι οποίοι παραβιάζουν ΔΔΙ είναι ιδιαίτερα δύσκολο να αντιμετωπιστούν όταν είναι εγκατεστημένοι σε τρίτες χώρες οι οποίες δεν διαθέτουν κατάλληλη νομοθεσία και/ή είναι απρόθυμες να λάβουν μέτρα.

Το νομικό πλαίσιο πρέπει να εξασφαλίζει την κατάλληλη ισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα των ατόμων, αφενός —περιλαμβανομένων των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως η ελευθερία της έκφρασης, η προστασία των προσωπικών δεδομένων, τα δικονομικά δικαιώματα—, και στον σεβασμό της ΔΙ —που είναι επίσης θεμελιώδες δικαίωμα—, αφετέρου²².

²⁰ *Internet matters: The Net's sweeping impact on growth, jobs, and prosperity*, M. Péliissié du Rausas et al., έκθεση του McKinsey Global Institute, Μάιος 2011.

²¹ *Technical report: An estimate of infringing use of the internet-Summary*, Envisional, Ιανουάριος 2011, <http://www.mpa.org/Resources/8aaaecf5-961e-4eda-8c21-9f4f53e08f19.pdf>

²² *Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression (Έκθεση του ειδικού εισηγητή για την προαγωγή και την προάσπιση της ελευθερίας της*

Εκτός από τη δημόσια πολιτική, οι δημιουργοί και οι μεσάζοντες πρέπει να συνεργάζονται στη λήψη επιχειρησιακών πρωτοβουλιών, στο πλαίσιο του νόμου, για την καταπολέμηση των παραβιάσεων των ΔΔΙ. Αυτό μπορεί να γίνει μέσω μη δεσμευτικών μέτρων που συμπληρώνουν τα νομικά πλαίσια, π.χ., μέσω εθελοντικών πρωτοβουλιών για τη θέσπιση κώδικα πρακτικής για την καταπολέμηση των εν λόγω πωλήσεων και την ενίσχυση της συνεργασίας²³.

2.2.4. Η δυνητική συμβολή των ΔΔΙ στην ανάπτυξη

Για τις ανεπτυγμένες, όπως επίσης για τις αναδυόμενες και τις αναπτυσσόμενες χώρες μεσαίου εισοδήματος, η πείρα και τα στοιχεία δείχνουν ότι η ύπαρξη αποτελεσματικών ΔΔΙ έχει πολλά οφέλη, ιδίως όταν συνοδεύεται από βελτιώσεις άλλων πτυχών του επενδυτικού και του επιχειρηματικού κλίματος²⁴.

Στα οφέλη αυτά περιλαμβάνονται και τα εξής:

- αύξηση του εμπορικού δυναμικού²⁵ στοιχείων που καλύπτονται από δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, π.χ. των γεωργικών προϊόντων (συμπεριλαμβανομένων των γεωγραφικών ενδείξεων και των φυτικών ποικιλιών)·
- διασφάλιση φορολογικών εσόδων και θέσεων εργασίας μέσω της αποτελεσματικότερης καταπολέμησης της παραβίασης των ΔΔΙ·
- βελτίωση της ασφάλειας δικαίου και προώθηση της καινοτομίας, καθιστώντας την πιο ευνοϊκή για τις ξένες επενδύσεις και τη μεταφορά τεχνολογίας²⁶·
- δεν θα πρέπει επίσης να υποτιμώνται τα έμμεσα οφέλη που μπορεί να προκύψουν για την υγεία και την ασφάλεια από την εξάλειψη των εμπορευμάτων που παραβιάζουν ΔΔΙ²⁷.

²³ γνώμης και της έκφρασης), Frank La Rue, Γενική Συνέλευση Ηνωμένων Εθνών - Συμβούλιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα. 17η σύνοδος, θέμα 3 της ημερήσιας διάταξης, A/HRC/17/27, Μάιος 2011.

²⁴ Όπως συμβαίνει με το *Memorandum of Understanding on the Sale of Counterfeit Goods over the Internet*, http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/docs/memorandum_04052011_en.pdf

²⁴ *Intellectual Property Rights: Economic principles and trade rules*, C. Fink, Μάιος 2007 – αναθεωρημένη έκδοση. Στο: *Handbook of Trade Policy for Development*, A. Lukauskas et al., Oxford Scholarship Online, 2014.

²⁵ *Creative economy report 2010: A feasible development option*, εταιρική σχέση μεταξύ της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (UNCTAD) και της ειδικής μονάδας για τη συνεργασία Νότου-Νότου του Αναπτυξιακού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών, 2010, http://unctad.org/en/Docs/ditctab20103_en.pdf.

²⁶ *Intellectual Property Rights, imitation, and foreign direct investment: theory and evidence*, L. Branstetter et al., Working Paper 13033, National Bureau of Economic Research, Cambridge, 2007.

²⁷ *Record seizure of illicit medicines in Africa. The World Customs Organization (WCO) and the Institute of Research Against Counterfeit Medicines (IRACM) issue a new warning on the health and safety of African populations*, Παρίσι, 2013, <http://www.wcoomd.org/en/media/newsroom/2013/june/wco-and-iracm.aspx> (Κατάσχεση ρεκόρ παράνομων φαρμάκων στην Αφρική. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (ΠΟΤ) και το Ινστιτούτο Έρευνας για την Καταπολέμηση της Παραποίησης Φαρμάκων (IRACM) εκδίδουν νέα προειδοποίηση για την υγεία και την ασφάλεια των αφρικανικών πληθυσμών).

Όπως προαναφέρθηκε, οι αναδυόμενες οικονομίες γίνονται όλο και περισσότερο εξαγωγείς εμπορευμάτων έντασης ΔΙ και, συνεπώς, επωφελούνται από ισχυρότερα συστήματα ΔΙ, αν και τα εν λόγω συστήματα δεν έχουν φτάσει ακόμη τα πρότυπα της ΕΕ. Αυτή η απουσία ισότιμων όρων ανταγωνισμού με τις αναδυόμενες χώρες βλάπτει τη μεγέθυνση και την ανάπτυξη της ΕΕ και των τρίτων χωρών, και οι παραβάτες της ΔΙ επιδιώκουν να εκμεταλλευθούν τις εν λόγω διαφορές.

Η ύπαρξη αποτελεσματικών συστημάτων ΔΔΙ, συνοδευόμενων από ευνοϊκό περιβάλλον και επαρκή ικανότητα απορρόφησης τεχνολογίας, μπορεί να βοηθήσει τις αναπτυσσόμενες χώρες να δημιουργήσουν σε τοπικό επίπεδο μια υγιή και βιώσιμη τεχνολογική βάση. Μπορεί να αναβαθμίσει τις ικανότητες E&A, να παρακινήσει τις κορυφαίες εγχώριες εταιρείες να εντείνουν τις δραστηριότητες E&A και να δώσει στις πολυεθνικές επιχειρήσεις κίνητρα για τη εισαγωγή της καινοτομίας στις αγορές αυτές. Ειδικότερα, τα εν λόγω συστήματα μπορούν να διαδραματίσουν θετικό ρόλο στην τόνωση της μεταφοράς τεχνολογίας και των άμεσων ξένων επενδύσεων —πράγμα που παρέχει ευκαιρίες τόσο στους κατόχους δικαιωμάτων όσο και στους αποδέκτες—, συμπεριλαμβανομένων και τεχνολογιών που μπορούν να συμβάλουν στην επίλυση παγκόσμιων προβλημάτων, όπως η κλιματική αλλαγή.

Υπάρχουν πολλά είδη τεχνολογιών και διάφοροι δίαυλοι μεταφοράς και, στην πραγματικότητα, η μεταφορά τεχνολογίας είναι συχνά συνιστώσα ενός πιο σύνθετου εγχειρήματος και όχι αυτοτελής δραστηριότητα. Η απόκτηση υγιούς και βιώσιμης τεχνολογικής βάσης από τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες (ΛΑΧ) δεν εξαρτάται αποκλειστικά και μόνο από την παροχή υλικών αντικειμένων ή εξοπλισμού αλλά και από την απόκτηση τεχνογνωσίας, από δεξιότητες διοίκησης και παραγωγής, από τη βελτίωση της πρόσβασης σε πηγές γνώσης, καθώς και από την προσαρμογή στις τοπικές οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές συνθήκες.

Η ΕΕ διαφοροποιεί την πολιτική της (όπως επιβεβαιώνεται σε πρόσφατη ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Εμπόριο, μεγέθυνση και ανάπτυξη»²⁸), λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο ανάπτυξης²⁹ και θεσμικής ικανότητας στις αναπτυσσόμενες χώρες. Ως εκ τούτου, ανάλογα με τη χώρα, η στρατηγική μας ενδέχεται να στηρίζεται περισσότερο στην παροχή τεχνικής βοήθειας για την ανάπτυξη ικανότητας παρά στη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων για τη βελτίωση των συστημάτων ΔΔΙ. Ειδικότερα, η ΕΕ θα τηρήσει απολύτως την προβλεπόμενη στη συμφωνία TRIPS απαίτηση ότι οι ανεπτυγμένες χώρες θα πρέπει να παρέχουν στις εταιρείες τους κίνητρα για μεταφορά τεχνολογίας προς τις ΛΑΧ³⁰, σύμφωνα με την προσέγγιση που παρουσιάστηκε το 2003³¹, και ότι θα επιδιώξουν να ενθαρρύνουν τις ΛΑΧ να δημιουργήσουν πρόσφορες συνθήκες για τη μεταφορά τεχνολογίας.

²⁸ COM(2012) 22 — *Εμπόριο, μεγέθυνση και ανάπτυξη. Η προσαρμογή της εμπορικής και επενδυτικής πολιτικής στις χώρες που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη*, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βέλγιο, 2012, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/january/tradoc_148992.EN.pdf

²⁹ http://content.undp.org/go/cms-service/stream/asset/?asset_id=1948200 — βλ. κεφάλαιο 11.

³⁰ *Climate change and technology transfer. Can Intellectual Property Rights work for the poor?*, K. Kretzschmar, Prague Global Policy Institute Glopolis, Πράγα, 2012.

³¹ Ανακοίνωση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους στο Συμβούλιο TRIPs, της 13ης Φεβρουαρίου 2003, 032/03 — τελικό.

2.2.5. Αναδυόμενες οικονομίες

Ο ρυθμός ανάπτυξης των χωρών μεσαίου εισοδήματος —και ο αυξανόμενος ρόλος που διαδραματίζουν στην παγκόσμια οικονομία —αντιπροσωπεύει τεράστιες δυνατότητες για την ΕΕ και τις διεθνείς επιχειρήσεις, συγχρόνως όμως αύξησε τις προκλήσεις για τις εταιρείες που κατέχουν ΔΔΙ, οι οποίες είναι περισσότερο εκτεθειμένες απ' ό,τι στο παρελθόν σε κινδύνους που σχετίζονται με τα ΔΔΙ στο εξωτερικό.

Ορισμένες αναδυόμενες οικονομίες εφαρμόζουν επιθετικές πολιτικές που αποσκοπούν στην ιδιοποίηση ξένων τεχνολογιών και στην ενίσχυση εθνικών «πρωταθλητών», ιδίως σε τομείς που θεωρούνται στρατηγικής σημασίας, π.χ. μέσω «αναγκαστικής μεταφοράς τεχνολογίας», θέσπισης προϋποθέσεων τοπικού περιεχομένου και εφαρμογής εγχώριων πολιτικών για την καινοτομία που αποσκοπούν στην πραγματοποίηση «τεχνολογικών αλμάτων»³². Οι πολιτικές αυτές, σε συνδυασμό με την ταχεία αύξηση των δυνατοτήτων των εταιρειών τους και την έλλειψη αποτελεσματικού πλαισίου προστασίας των ΔΔΙ, σημαίνουν ότι ορισμένες εταιρείες επιδιώκουν την ιδιοποίηση ξένης ΔΙ με κάθε μέσο, σε ορισμένες περιπτώσεις με παράνομα μέσα, πράγμα που έχει πρωτόγνωρες συνέπειες στους κλάδους παραγωγής των βιομηχανικών χωρών. Υπάρχουν όλο και περισσότερες εκθέσεις από τις οποίες προκύπτει ότι ορισμένες από τις δραστηριότητες αυτές μπορεί να χρηματοδοτούνται από το κράτος³³.

Από την άλλη πλευρά, γίνονται αλλαγές, καθώς πολλές χώρες αναγνωρίζουν όλο και περισσότερο τα οφέλη των ΔΔΙ για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους, στην προσπάθειά τους να αναβαθμίσουν τη θέση τους στην αλυσίδα αξίας. Ως εκ τούτου, οι επιχειρήσεις αυτών των χωρών ολοένα και περισσότερο παράγουν και προστατεύουν τη δική τους ΔΙ. Για παράδειγμα, στην Κίνα, οι αιτήσεις για χορήγηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας αυξήθηκαν κατά μέσο όρο κατά 34% ετησίως από το 2003 έως το 2007, ενώ οι αιτήσεις που κατατέθηκαν από κινεζικούς φορείς για ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας περίπου δεκαπλασιάστηκαν μεταξύ του 2001 και του 2010.

Ωστόσο, ο κίνδυνος εφαρμογής καταχρηστικών πρακτικών για την πρόσβαση σε τεχνολογία της ΕΕ πρέπει να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά. Πρακτικές αυτού του είδους μπορεί να υπάρξουν σε τομείς όπως:

- δημόσιες συμβάσεις. Πολλές εταιρείες της ΕΕ αντιμετωπίζουν προβλήματα που σχετίζονται με ΔΔΙ, όπως παραβιάσεις εμπιστευτικότητας, προστατευτικά μέτρα που συνεπάγονται αναγκαστική μεταφορά τεχνολογίας³⁴ ή ακόμη και απροκάλυπτη

³² Δηλαδή η επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης.

³³ *Policy recommendations to combat state sponsored IP theft (SSIPT)*, Διατλαντικός Επιχειρηματικός Διάλογος, <http://transatlanticbusiness.org/s/TABD-Trade-Secrets-Policy-Recommendations-December-2012.pdf>

³⁴ *Technology transfer to China: Guidance for businesses*, Γραφείο συνδρομής των ΜΜΕ στην Κίνα, 2008, http://www.china-iprhelphdesk.eu/docs/publications/Tech_transfer_English.pdf

³⁵ ΓΔ Εμπορίου, *Ninth Report on Potentially Trade Restrictive Measures, September 2011-May 2012*, έκθεση για τα εμπορικά μέτρα της G-20, ΠΟΕ.

προσφορά (από προσφέροντες τρίτων χωρών) τεχνολογιών που δεν έχουν αποκτήσει νόμιμα·

- επενδύσεις και διαδικασίες διαπίστωσης της συμμόρφωσης, όπου ανακύπτουν παρόμοια προβλήματα (π.χ. εξάρτηση της πρόσβασης σε αγορές εκτός της ΕΕ από τη μεταφορά τεχνολογίας ή αξιολογήσεις συμμόρφωσης που απαιτούν την γνωστοποίηση ευαίσθητων πληροφοριών χωρίς κατάλληλες εγγυήσεις ΔΙ), παράλληλα με άλλα μέτρα που περιορίζουν το εμπόριο³⁵.

Οι περιπτώσεις στις οποίες τρίτες χώρες έχουν εφαρμόσει ή προτείνουν μέτρα που επιβάλλουν στις εταιρείες της ΕΕ που είναι εγκατεστημένες σε τοπικό επίπεδο την υποχρέωση μεταφοράς τεχνολογίας πρέπει να παρακολουθούνται εκ του σύνεγγυς και να οδηγούν στη λήψη μέτρων, κατά περίπτωση.

2.2.6. Έρευνα, καινοτομία και ΤΠΕ

Το παγκόσμιο τοπίο της έρευνας και της καινοτομίας μεταβλήθηκε σημαντικά κατά την τελευταία δεκαετία. Οι αναδυόμενες οικονομίες επένδυσαν σημαντικά στην ενίσχυση των δικών τους συστημάτων έρευνας και καινοτομίας και, ως εκ τούτου, αναπτύσσεται ένα πολυπολικό σύστημα στο οποίο χώρες όπως οι χώρες ΒΡΙΚ ασκούν αυξανόμενη επιρροή.

Η έρευνα και η καινοτομία αποκτούν ολοένα και περισσότερο διεθνή διάσταση. Οι δημοσιεύσεις που συνυπογράφονται από περισσότερους του ενός συγγραφείς από διαφορετικές χώρες παρουσιάζουν αύξηση, οι ερευνητικοί οργανισμοί ιδρύουν γραφεία στο εξωτερικό και οι επενδύσεις των πολυεθνικών επιχειρήσεων στην έρευνα και την καινοτομία είναι συχνά προσανατολισμένες προς τις αναδυόμενες οικονομίες.

Διάφορες κοινωνικές προκλήσεις, όπως η κλιματική αλλαγή και η βιώσιμη ανάπτυξη, έχουν παγκόσμια διάσταση. Για την αντιμετώπισή τους, η ΕΕ πρέπει να ενισχύσει τη συνεργασία της με τους διεθνείς της εταίρους σε θέματα έρευνας και καινοτομίας και ταυτόχρονα να υιοθετήσει μια πιο στρατηγική προσέγγιση όσον αφορά τον καθορισμό κατάλληλων συνθηκών-πλαίσια για τη συνεργασία. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή υιοθέτησε το 2012 μια νέα στρατηγική για τη διεθνή συνεργασία στην έρευνα και την καινοτομία³⁶. Ενώ η στρατηγική αυτή αποσκοπεί στην αύξηση των δραστηριοτήτων συνεργασίας, αναγνωρίζει επίσης το γεγονός ότι η εξέλιξη αυτή υποκρύπτει συγχρόνως νέους κινδύνους και ότι τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης πρέπει να διαφυλαχθούν. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει επίσης να καταβληθούν αυξημένες προσπάθειες για την εξασφάλιση δίκαιης και ισότιμης μεταχείρισης των ΔΔΙ στις χώρες-εταίρους, για να αποφευχθεί η ανεξέλεγκτη απώλεια της τεχνογνωσίας της Ένωσης.

Στο πλαίσιο της βιομηχανίας ΤΠΕ, η οποία χρειάζεται παγκοσμίως διαλειτουργικά δίκτυα και συσκευές, η ενσωματωμένη σε πρότυπα παγκόσμια προστασία των ΔΔΙ είναι επίσης σημαντική. Το διεθνές σύστημα τυποποίησης πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνει υπόψη όχι μόνο την ανάγκη να διασφαλίζεται η πρόσβαση στις τεχνολογίες που περιλαμβάνονται στα διεθνή πρότυπα, αλλά και να εγγυάται έναν αποτελεσματικό τρόπο δίκαιης και έγκαιρης επιβράβευσης των επενδύσεων που γίνονται για την ανάπτυξη των εν λόγω τεχνολογιών.

³⁶ COM(2012) 497 final.

2.2.7. Οι προκλήσεις της πρόσβασης στα φάρμακα

Η πρόσβαση σε φθηνά, ασφαλή και αποτελεσματικά φάρμακα είναι καθοριστικής σημασίας για όλες τις χώρες, και το πρόβλημα είναι ιδιαίτερα μεγάλο όταν πρόκειται για τις λιγότερο ανεπτυγμένες και τις αναπτυσσόμενες χώρες. Αναγνωρίζοντας το γεγονός αυτό, η ΕΕ αποτελεί σημαντικό χρηματοδότη δράσεων βοήθειας στον τομέα της υγείας —π.χ. του Παγκόσμιου Ταμείου για την καταπολέμηση του AIDS, της φυματίωσης και της ελονοσίας και άλλων σημαντικών οργανώσεων³⁷. Δημιούργησε επίσης την εταιρική σχέση ευρωπαϊκών και αναπτυσσόμενων χωρών για τις κλινικές δοκιμές (EDCTP) με στόχο την επίτευξη της διαδικασίας ανάπτυξης κλινικών ερευνών για φάρμακα κατά των παραμελημένων ασθενειών που συνδέονται με τη φτώχεια.

Ο ρόλος της ΔΙ για την πρόσβαση σε φάρμακα έχει αποτελέσει αντικείμενο πολλών συζητήσεων. Όπως επισημαίνει πρόσφατη μελέτη των ΠΟΥ, ΠΟΕ και ΠΟΔΙ, η έλλειψη πρόσβασης σε ιατρικές τεχνολογίες σπάνια οφείλεται σε έναν και μόνο παράγοντα³⁸. Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που επηρεάζουν την πρόσβαση [όπως εξηγείται λεπτομερέστερα στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SEC(2013) 30], αλλά οι περισσότεροι, όπως η έλλειψη πρόσβασης σε ποιοτική φροντίδα υγείας, οι κακές υποδομές, η έλλειψη συστημάτων διανομής και εφοδιασμού, καθώς και η έλλειψη ελέγχου της ποιότητας, δεν συνδέονται με τα ΔΔΙ. Ωστόσο, τα ΔΔΙ ενδέχεται να επηρεάσουν την τιμή των φαρμάκων. Η πρόκληση είναι να δοθεί μια συνολική απάντηση σ' αυτό το σύνθετο και πολύπλευρο πρόβλημα και να εξασφαλιστεί μια οικονομικά προσιτή πρόσβαση στα φάρμακα, χωρίς να υπονομεύονται τα κίνητρα που απαιτούνται για τη συνέχιση της φαρμακευτικής έρευνας. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα γενόσημα φάρμακα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο και δεν πρέπει να εξομοιώνονται με τα πλαστά³⁹ φάρμακα.

Σύμφωνα με σχετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁴⁰, η ΕΕ αντιμετωπίζει αυτές τις προκλήσεις για τα ΔΔΙ μέσω πολιτικών που αποσκοπούν στη μείωση των εμποδίων στα οποία προσκρούει η εμπορία τόσο των καινοτόμων όσο και των γενόσημων φαρμάκων, ενώ παράλληλα προωθεί την καινοτομία και καταστέλλει το εμπόριο προϊόντων παραποίησης/απομίμησης και ψευδεπίγραφων και πλαστών φαρμάκων που μπορεί να είναι επικίνδυνα για τους ασθενείς⁴¹.

³⁷ Συμπεριλαμβανομένων των GAVI, ΠΟΥ, UNICEF.

³⁸ *Promoting Access to Medical Technologies and Innovation. Intersections between public health, intellectual property and trade*, τριμερής μελέτη του ΠΟΕ, του ΠΟΔΙ και του ΠΟΥ, Γενεύη, 2012.

³⁹ Αξίζει να σημειωθεί ότι ορισμένες έννοιες, όπως φάρμακα που δεν ανταποκρίνονται στα σχετικά πρότυπα, πλαστά φάρμακα ή παραποιημένα φάρμακα, δεν θέτουν ζητήματα ΔΔΙ — βλ. σχετική συζήτηση στα πλαίσια του ΠΟΥ στη διεύθυνση http://apps.who.int/gb/ssffc/pdf_files/A64_16-en.pdf

⁴⁰ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2007, Β6-0288/2007.

⁴¹ *Counterfeit drugs kill!*, τελικό φυλλάδιο ΠΟΥ και IMPACT, επικαιροποίηση Μαΐου 2008, <http://www.who.int/impact/FinalBrochureWHA2008a.pdf>

⁴² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 953/2003 του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003, για να αποφευχθεί η εκτροπή του εμπορίου ορισμένων βασικών φαρμακευτικών προϊόντων προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, ΕΕ L135/5 της 3.6.2003.

Ειδικότερα, η ΕΕ:

- εξασφαλίζει ότι οι πολυμερείς και διμερείς συμφωνίες αντικατοπτρίζουν αυτούς τους στόχους·
- υποστηρίζει τη *δήλωση της Ντόχα σχετικά με τη συμφωνία TRIPS και τη δημόσια υγεία* (που εφαρμόζεται μέσω του κανονισμού αριθ. 816/2006)·
- έχει θεσπίσει κανόνες σχετικά με την «κλιμακωτή τιμολόγηση»^{42,43,44} και εξαιρέσεις από τις εναρμονισμένες κλινικές δοκιμές⁴⁵.

Η Επιτροπή αναζητεί επίσης τρόπους για τη βελτίωση της στήριξης στις αναπτυσσόμενες χώρες που εφαρμόζουν τη συμφωνία TRIPS —συμπεριλαμβανομένων των μέτρων ευελιξίας που προβλέπει η συμφωνία στις ενδεδειγμένες περιπτώσεις, π.χ. σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας.

2.2.8. Περιβαλλοντικές προκλήσεις

Η ΔΙ μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην επίλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων σε παγκόσμιο επίπεδο. Παρά τις απόπειρες αποδυνάμωσης της προστασίας των ΔΔΙ (π.χ. μέσω της συστηματικής χορήγησης υποχρεωτικών αδειών εκμετάλλευσης ή εξαιρέσεων από τη δυνατότητα κατοχύρωσης με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας), τα κίνητρα ΔΔΙ είναι καίριας σημασίας για την προώθηση των επενδύσεων σε «πράσινες» τεχνολογίες⁴⁶. Όσον αφορά την κλιματική αλλαγή, η ύπαρξη κατάλληλων συστημάτων ΔΔΙ μπορεί να διαδραματίσει θετικό ρόλο στην τόνωση της μεταφοράς και διάδοσης καινοτόμων «πράσινων» τεχνολογιών, η οποία συνεπάγεται ευκαιρίες για τους κατόχους δικαιωμάτων καθώς και για τους αποδέκτες.

Η ΕΕ βρίσκεται στην πρώτη γραμμή των συζητήσεων για την κλιματική αλλαγή με στόχο την προώθηση δράσεων για την αντιμετώπισή της και την παροχή σχετικής χρηματοδότησης, διαδικασία που περιλαμβάνει τη στήριξη της «πράσινης» τεχνολογίας. Επίσης, η ΕΕ συνέβαλε ενεργά στην επιτυχή ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων για το πρωτόκολλο της Nagoya της σύμβασης για την βιοποικιλότητα σχετικά με την πρόσβαση στους γενετικούς πόρους και τη συμμετοχή στα οφέλη που προκύπτουν από τη χρησιμοποίησή τους. Η ΕΕ εφάρμοσε και κύρωσε το πρωτόκολλο της Nagoya τον Απρίλιο του 2014 και θα εξακολουθήσει να διαδραματίζει ενεργό ρόλο στην παγκόσμια συζήτηση για τα περιβαλλοντικά ζητήματα που συνδέονται με τα ΔΔΙ.

3. ΜΙΑ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΔΙ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

Η στρατηγική του 2004 πρέπει να επικαιροποιηθεί για να ληφθούν υπόψη τα πορίσματα από την αξιολόγηση του 2010 και, γενικότερα, για να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που προαναφέρθηκαν.

⁴³ Δηλαδή σε τιμές που επιτρέπουν στους εξαγωγείς να παρέχουν βασικά φάρμακα σε φτωχές χώρες σε τιμές ελαφρώς μόνο υψηλότερες από το δικό τους κόστος παραγωγής.

⁴⁴ Η ΕΕ θα ξεκινήσει αξιολόγηση του κανονισμού 953/2003 το 2014.

⁴⁵ Η ΕΕ θέσπισε «απαλλαγή τύπου Bolar» στην οδηγία 2004/27/ΕΚ.

⁴⁶ *Are IPR a barrier to the transfer of climate change technology?*, έκθεση που εκπονήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΓΔ Εμπορίου), Copenhagen Economics A/S and The IPR Company ApS, 2009, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2009/february/tradoc_142371.pdf

⁴⁷ <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/market-access/>

Αν και οι κάτοχοι δικαιωμάτων είναι εκείνοι που φέρουν την ευθύνη για τη λήψη κατάλληλων μέτρων για την προστασία και την επιβολή των ΔΔΙ τους τόσο στην ΕΕ όσο και σε τρίτες χώρες, καθώς και για την υιοθέτηση επιχειρησιακών μέτρων (π.χ. τεχνολογικών μέτρων προστασίας για τα ψηφιακά έργα που καλύπτονται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας), ωστόσο και οι δημόσιες αρχές μπορούν επίσης να παίξουν τον ρόλο τους, κυρίως παρέχοντας ένα πλαίσιο που στηρίζει την καινοτομία και τη δημιουργικότητα και προστατεύει τα ΔΔΙ. Η ΕΕ διαθέτει μια σειρά από «εργαλεία», όπως η εργασία μέσω διεθνών οργανισμών ή διμερών συμφωνιών, η παρακολούθηση και η υποβολή εκθέσεων σχετικά με την επάρκεια της προστασίας της ΔΙ και της επιβολής της σχετικής νομοθεσίας σε τρίτες χώρες, καθώς και η συνεργασία με τρίτες χώρες για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προβλημάτων ΔΔΙ.

Η αποτελεσματικότητα των εργαλείων αυτών ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ΕΕ έχει νόμιμα δικαιώματα που μπορούν τελικά να διεκδικηθούν αποτελεσματικά, π.χ. μέσω διαδικασιών επίλυσης διαφορών. Σε άλλες περιπτώσεις, η ικανότητα της ΕΕ να πετύχει συγκεκριμένα αποτελέσματα εξαρτάται από την προθυμία των τρίτων χωρών να «τείνουν ευήκοον ους» στις ανησυχίες της.

Στην ΕΕ δίνεται έμφαση στο οικονομικό δυναμικό της ΔΙ και στον ρόλο της ως κινητήριας δύναμης για την καινοτομία, την ανάπτυξη και την απασχόληση. Πράγματι, τα ΔΔΙ έχουν τεράστια σημασία για τη δραστηριότητα του εφευρέτη/δημιουργού, καθώς παρέχουν ένα ασφαλές περιβάλλον μέσα στο οποίο οι ιδέες μπορούν αρχικά να γεννηθούν και στη συνέχεια να προωθηθούν στην αγορά, ανταμείβοντας τις επενδύσεις. Τα ΔΔΙ είναι επίσης περιουσιακά στοιχεία για τις καινοτόμες εταιρείες, δεδομένου ότι τις βοηθούν να προσελκύσουν χρηματοδότηση και, ως εκ τούτου, τους παρέχουν τη δυνατότητα να ευδοκιμήσουν, να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας, να προτείνουν νέα προϊόντα και υπηρεσίες στους καταναλωτές και, τέλος, να εξαγάγουν τα εν λόγω προϊόντα και υπηρεσίες σε τρίτες χώρες. Αυτός ο ενάρετος κύκλος που προκαλείται από τη διαδρομή του εφευρέτη/δημιουργού μπορεί να έχει παρόμοιο θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη και την απασχόληση σε τρίτες χώρες.

3.1. Βελτίωση της συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών

3.1.1. Παρούσα κατάσταση

Η όλο και πιο απτή επίδραση της πολιτικής για τα ΔΔΙ στην καθημερινή μας ζωή σημαίνει ότι συγκεντρώνει περισσότερο από ποτέ την προσοχή της κοινής γνώμης και, φυσικά, αποτελεί όλο και περισσότερο αντικείμενο ευρύτερων συζητήσεων. Ορισμένες πολιτικές πρωτοβουλίες για τη ΔΙ προκάλεσαν αρνητικές αντιδράσεις, οι οποίες είχαν ως συνέπεια την απόρριψή τους, είτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο (πρβλ. την προτεινόμενη *εμπορική συμφωνία για την καταπολέμηση της παραποίησης*) είτε αλλού (πρβλ. τις νομοθετικές προτάσεις SOPA και PIPA στις ΗΠΑ). Η αποτυχία των εν λόγω πρωτοβουλιών οφείλεται σε διάφορους λόγους, αλλά ένα κοινό συμπέρασμα είναι η αντίληψη ότι οι ανησυχίες του κοινού δεν είχαν ληφθεί επαρκώς υπόψη, π.χ. κατά πόσον οι κανόνες αυτοί ήταν κατάλληλοι για την ψηφιακή οικονομία ή ο αντίκτυπος που μπορεί να έχουν τα μέτρα αυτά στα θεμελιώδη δικαιώματα, καθώς και σ' αυτό που ονομάζεται «διαδικτυακές ελευθερίες».

3.1.2. Μελλοντική πορεία

Οι πρόσφατες συζητήσεις έδειξαν ότι χρειάζεται ευρύτερος διάλογος με τους ενδιαφερομένους σχετικά με τον ρόλο και τη σημασία της ΔΙ και τον αντίκτυπο των

παραβιάσεων των ΔΔΙ. Είναι επίσης σημαντικό να διασφαλιστεί ότι το πλαίσιο της ΔΙ παραμένει αρκετά ευέλικτο ώστε να διευκολύνει και όχι να εμποδίζει την ικανότητα της ψηφιακής τεχνολογίας να δημιουργεί ανάπτυξη, προωθώντας παράλληλα την καινοτομία.

Συνεπώς, υπάρχει ανάγκη για βελτίωση της αλληλεπίδρασης όχι μόνο με τους κατόχους δικαιωμάτων, αλλά και με τις δημόσιες αρχές, την κοινωνία των πολιτών (ενδεχομένως με τη χρήση υφιστάμενων μηχανισμών, όπως τα εργαλεία της Επιτροπής για τον *διάλογο με την κοινωνία των πολιτών και τη στρατηγική για την πρόσβαση στις αγορές*)⁴⁷ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ώστε να συζητηθούν οι στόχοι της ΕΕ και ο αντίκτυπος των παραβιάσεων των ΔΔΙ σε τρίτες χώρες και να εξηγηθούν οι προσπάθειες που καταβάλλει η ΕΕ για την ενίσχυση της επιβολής των ΔΔΙ στις χώρες αυτές και τη δημιουργία περιβάλλοντος που να ευνοεί τη δραστηριότητα των εφευρετών.

3.2. Παροχή καλύτερων δεδομένων

3.2.1. Παρούσα κατάσταση

Κατά την τελευταία 15ετία η έρευνα για την οικονομική διάσταση της ΔΙ αυξήθηκε σημαντικά (στο πλαίσιο αυτό, η πρόσφατη μελέτη για τη συμβολή της ΔΙ στις οικονομικές επιδόσεις και την απασχόληση στην Ευρώπη είναι ιδιαίτερα πολύτιμη)⁴⁸. Ορισμένα στοιχεία, όπως, π.χ., η κλίμακα και ο αντίκτυπος των παραβιάσεων των ΔΔΙ, είναι εκ των πραγμάτων δύσκολο να αποκτηθούν, δεδομένου ότι αφορούν ένα «υπόγειο» φαινόμενο και επειδή οι κάτοχοι των δικαιωμάτων είναι συχνά απρόθυμοι να δημοσιοποιούν λεπτομέρειες⁴⁹. Εξακολουθούν να υπάρχουν τομείς όπου απαιτούνται περαιτέρω μελέτες για να στηριχθεί η χάραξη πολιτικής βάσει συγκεκριμένων στοιχείων και για να προσδιοριστούν ποσοτικά με μεγαλύτερη ακρίβεια ο ρόλος της ΔΙ και ο αντίκτυπος των παραβιάσεων των ΔΔΙ.

Διάφορες επαγγελματικές ενώσεις (π.χ. BSA, IIPA) και διάφορα δικηγορικά γραφεία⁵⁰ δημοσιεύουν εκθέσεις σχετικά με συγκεκριμένους τομείς, ενώ βασικοί διεθνείς οργανισμοί, όπως ο ΟΟΣΑ και ο ΠΟΔΙ, επιτελούν επίσης παρόμοιο έργο.

⁴⁸ http://ec.europa.eu/internal_market/intellectual-property/docs/joint-report-epo-ohim-final-version_en.pdf

⁴⁹ Έτσι, παρά το γεγονός ότι η μελέτη αξιολόγησης του 2010 δικαίως αναφέρει ότι «Μολονότι υπάρχουν πολλές ενδείξεις ότι ο όγκος των παραβιάσεων των ΔΔΙ έχει αυξηθεί, ο συνολικός βαθμός στον οποίο τα προϊόντα αποτελούν αντικείμενο παραποίησης/απομίμησης και αναπαράγονται χωρίς άδεια (πειρατικά) είναι άγνωστος και δεν υπάρχει, μέχρι στιγμής, καμία μεθοδολογία που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη διαμόρφωση ακριβούς συνολικής εκτίμησης», υπάρχουν όρια στο τι μπορεί να γίνει υπό τις συνθήκες αυτές.

⁵⁰ <http://www.taylorwessing.com/ipindex>

3.2.2. Μελλοντική πορεία

Η βελτίωση των δεδομένων θα είναι σημαντική για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής για τη διενέργεια τεκμηριωμένων πολιτικών συζητήσεων και για την υλοποίηση δράσεων ευαισθητοποίησης των πολιτών· υπάρχουν ήδη αρκετές πρωτοβουλίες που βρίσκονται σε εξέλιξη. Η Επιτροπή συλλέγει κάθε χρόνο στοιχεία σχετικά με τα εμπορεύματα που δεσμεύονται στα σύνορα της ΕΕ⁵¹, ως ύποπτα για παραβίαση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, και έχει συστήσει ένα *Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο για την παραβίαση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας*⁵². Μεταξύ των άλλων καθηκόντων του, το *Παρατηρητήριο* πρέπει να μεριμνά για την ύπαρξη αναλυτικών και αξιόπιστων στοιχείων σχετικά με τις παραβιάσεις των ΔΔΙ στην ΕΕ. Το 2013 εξέδωσε την προαναφερθείσα μελέτη σχετικά με την αξία της ΔΙ στην ΕΕ, ενώ έχει επίσης δημοσιεύσει μελέτη σχετικά με την αντίληψη του κοινού για τα ΔΔΙ. Θα δημοσιεύσει επίσης «οδηγούς» για διάφορες βασικές χώρες. Η Επιτροπή διενεργεί τακτικές έρευνες σχετικά με την κατάσταση των ΔΔΙ σε τρίτες χώρες⁵³ (το τεχνικό πλαίσιο των οποίων παρέχεται πλέον από το Παρατηρητήριο), που συμβάλλουν στον καθορισμό προτεραιοτήτων και στην ενημέρωση των ενδιαφερομένων.

3.3. Αξιοποίηση της νομοθεσίας της ΕΕ

3.3.1. Παρούσα κατάσταση

Η εναρμόνιση έχει εγγενή οφέλη για τη δημιουργία ενός απλούστερου και περισσότερο προβλέψιμου πλαισίου για τους καταναλωτές και τη βιομηχανία, το οποίο συμβάλλει στην ανάπτυξη και την απασχόληση. Επιπλέον, η εναρμονισμένη ευρωπαϊκή νομοθεσία για τα ΔΔΙ (π.χ. ο *κανονισμός για τα τελωνεία*⁵⁴ ή η *οδηγία για την επιβολή*⁵⁵) διευκολύνει τις διαπραγματεύσεις με τρίτες χώρες, διότι παρέχει μια σαφή βάση για τον καθορισμό της διαπραγματευτικής θέσης της ΕΕ.

Συχνά, σε πρόσφατες διαπραγματεύσεις για συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών διατυπώθηκαν αιτήματα, π.χ., να συμπεριληφθεί η προστασία των εμπορικών απορρήτων και ορισμένων μη εδώδιμων προϊόντων ως γεωγραφικών ενδείξεων, για τα οποία δεν υπάρχει σήμερα κεκτημένο της ΕΕ. Ως εκ τούτου, η έλλειψη εναρμόνισης σε επίπεδο ΕΕ σε ορισμένους τομείς ΔΔΙ μπορεί να δυσχεράνει ή τουλάχιστον να περιορίσει τη δυνατότητα της ΕΕ να αντιμετωπίσει ορισμένα ζητήματα ΔΙ μέσω διαπραγματεύσεων με χώρες που δεν είναι μέλη της ΕΕ.

3.3.2. Μελλοντική πορεία

Η Επιτροπή ετοιμάζει νέα ανακοίνωση σχετικά με σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των παραβιάσεων της διανοητικής ιδιοκτησίας στην ΕΕ. Προβλέπεται η ανάληψη μη νομοθετικών ενεργειών για την προώθηση αναλογικών και δίκαιων μέτρων επιβολής της ΔΙ, καθώς επίσης

⁵¹ http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics

⁵² http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/observatory/index_en.htm

⁵³ <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/intellectual-property/enforcement/>

⁵⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 608/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την τελωνειακή επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1383/2003 του Συμβουλίου, ΕΕ L 181/15 της 29.6.2013.

⁵⁵ Οδηγία 2004/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, ΕΕ L 157/45 της 30.4.2004.

για την ιεράρχηση των δράσεων πολιτικής, προκειμένου να επιτευχθεί μεγαλύτερη εστίαση, καλύτερος συντονισμός και εξορθολογισμός στις τρέχουσες πολιτικές προστασίας των ΔΔΙ.

Επίσης, η Επιτροπή εξέδωσε πρόσφατα νομοθετική πρόταση (οδηγία) για τα απόρρητα εμπορικά στοιχεία (στο πλαίσιο του προγράμματος εργασίας της Επιτροπής για το 2013), προκειμένου να βελτιωθούν στην ΕΕ οι συνθήκες για τις καινοτόμες επιχειρηματικές δραστηριότητες. Δεδομένης της σημασίας των απόρρητων εμπορικών στοιχείων, αυτό μπορεί να εμπνεύσει και άλλους να πράξουν το ίδιο για την παροχή της εν λόγω προστασίας.

Καθώς η εναρμόνιση δεν μπορεί να προωθηθεί μόνο σε επίπεδο ΕΕ αλλά και με διεθνείς συνθήκες, η κύρωση των σχετικών διεθνών συνθηκών από όλα τα κράτη μέλη θα μπορούσε να αυξήσει την επιρροή της ΕΕ. Για παράδειγμα, ορισμένες συνθήκες, όπως η *συνθήκη για το δίκαιο των σημάτων* και η *Πράξη της Γενεύης του Διακανονισμού της Χάγης* (όσον αφορά τα βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα), έχουν υπογραφεί από την ΕΕ αλλά όχι από όλα τα κράτη μέλη της.

3.4. Ενίσχυση της συνεργασίας εντός της ΕΕ

3.4.1. Παρούσα κατάσταση

Η επιτόπια συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών σε χώρες εκτός της ΕΕ είναι συχνά καλή. Είναι σημαντικό οι διπλωματικές αντιπροσωπείες των κρατών μελών και οι αντιπροσωπείες της ΕΕ να γνωρίζουν καλύτερα ο καθένας τις δραστηριότητες του άλλου σε τρίτες χώρες. Με τον τρόπο αυτόν εξασφαλίζεται μια στρατηγική, συνεκτική προσέγγιση και ενισχύεται η ικανότητα της ΕΕ να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τα ζητήματα ΔΙ στις σχετικές χώρες.

3.4.2. Μελλοντική πορεία

Πρέπει να διερευνηθούν οι δυνατότητες περαιτέρω βελτίωσης της συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών (π.χ. οι δυνατότητες ανταλλαγής πληροφοριών) με βάση την εταιρική σχέση που έχει, για παράδειγμα, αναπτυχθεί μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών και των επιχειρήσεων για την εφαρμογή της *στρατηγικής σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά*, ώστε, με τον τρόπο αυτόν, η εν λόγω συνεργασία να είναι πιο αποδοτική από πλευράς πόρων.

3.5. Βελτίωση της προστασίας και επιβολής των ΔΔΙ σε τρίτες χώρες

3.5.1. Πολυμερές και πλειονομερές επίπεδο

3.5.1.1. Παρούσα κατάσταση

Η διεθνής εναρμόνιση επιτρέπει ευρεία ευθυγράμμιση των κανόνων και, ως εκ τούτου, ένα πιο προβλέψιμο περιβάλλον ΔΙ. Συνεπάγεται τη διαπραγμάτευση, την κύρωση και την εφαρμογή νέων πολυμερών συνθηκών, καθώς και τη δυνατότητα να προσχωρήσουν ως συμβαλλόμενα μέρη στις συμφωνίες αυτές περισσότερες χώρες εκτός ΕΕ (π.χ. στη συμφωνία UPOV για την προστασία των φυτικών ποικιλιών). Ωστόσο, στην μετά την TRIPS εποχή,

έχουν συναφθεί πολύ λίγες σημαντικές πολυμερείς συμφωνίες για τα ΔΔΙ (π.χ. οι συμφωνίες του ΠΟΔΙ για το διαδίκτυο⁵⁶ και οι συνθήκες του Μαρακές⁵⁷ και του Πεκίνου⁵⁸).

Όπως διαπίστωσε η μελέτη αξιολόγησης του 2010, η Επιτροπή συνέβαλε ενεργά στην επιβολή της ΔΙ σε πολυμερές επίπεδο, και ιδίως στο Συμβούλιο TRIPS του ΠΟΕ, αλλά τα αποτελέσματα που πέτυχε ήταν περιορισμένα, κυρίως λόγω των αντιρρήσεων των τρίτων χωρών. Όσον αφορά τις γεωγραφικές ενδείξεις⁵⁹, η ΕΕ θα εξακολουθήσει να συμμετέχει ενεργά στις διαπραγματεύσεις που εξελίσσονται εδώ και πολύ καιρό στο πλαίσιο του ΠΟΕ.

Για μικρότερες ομάδες χωρών που επιδιώκουν παρόμοιους στόχους πολιτικής μπορεί να είναι αποτελεσματική η εφαρμογή μιας πλειονομερούς προσέγγισης.

3.5.1.2. Μελλοντική πορεία

Μολονότι οι επιλογές αυτές πρέπει να χρησιμοποιούνται, όποτε είναι διαθέσιμες, οι ευκαιρίες είναι σπάνιες και, ως εκ τούτου, πρέπει να εξεταστούν και άλλες προσεγγίσεις. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι προσπάθειές μας σε επίπεδο πολυμερών εργασιών θα πρέπει να διακοπούν — για παράδειγμα, θα εξακολουθήσουμε να προωθούμε την καλύτερη προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων στο πλαίσιο του ΠΟΕ και θα προωθήσουμε επίσης την αποτελεσματική προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων στο διαδίκτυο. Ταυτόχρονα θα ήταν σκόπιμο να μελετηθεί μια νέα στρατηγική για τον ΠΟΔΙ, που θα δώσει στον εν λόγω Οργανισμό τη δυνατότητα να εκπληρώσει αποτελεσματικότερα την αποστολή του.

3.5.2. Διμερές επίπεδο

Υπάρχει ανάγκη επικέντρωσης των προσπαθειών και των πόρων στις σημαντικότερες χώρες. Οι διμερείς επαφές —που εντάσσονται σε διάφορες κατηγορίες, όπως αναφέρεται κατωτέρω— προσφέρουν μια χρήσιμη ευκαιρία για να αντιμετωπιστούν με εξατομικευμένο τρόπο ειδικά θέματα και ανάγκες των επιμέρους εταίρων (ιδίως με τις «χώρες προτεραιότητας»). Μπορούν επίσης να συνεχιστούν οι διμερείς εργασίες με σχετικούς περιφερειακούς οργανισμούς διανοητικής ιδιοκτησίας (π.χ. ΟΑΠΙ, ΑΡΙΠΟ⁶⁰).

3.5.2.1. Παρούσα κατάσταση

– Διμερείς εμπορικές συμφωνίες

Οι εν λόγω συμφωνίες μπορούν να αφορούν ειδικά κατά χώρα ζητήματα ΔΔΙ και έχουν διευκολύνει την πραγματοποίηση περαιτέρω προόδου όσον αφορά την επιβολή των ΔΔΙ σε τρίτες χώρες, όπως επισημαίνεται στη μελέτη αξιολόγησης του 2010. Παίρνουμε ως σημείο αναφοράς την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ και προσαρμόζουμε το επίπεδο των φιλοδοξιών

⁵⁶ Συνθήκη ΠΟΔΙ για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, συνθήκη ΠΟΔΙ για τις εκτελέσεις και τα φωνογραφήματα.

⁵⁷ Συνθήκη του Μαρακές για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε δημοσιευμένα έργα για τα άτομα που είναι τυφλά, τα άτομα με μειωμένη όραση ή τα άτομα που έχουν άλλο πρόβλημα ανάγνωσης εντύπων.

⁵⁸ Συνθήκη του Πεκίνου για τις εκτελέσεις οπτικοακουστικών έργων.

⁵⁹ Δηλαδή τις διαπραγματεύσεις για την καθιέρωση πολυμερούς συστήματος γνωστοποίησης και καταχώρισης των γεωγραφικών ενδείξεων για τα κρασιά και τα οινοπνευματώδη, καθώς και τα θέματα που σχετίζονται με την επέκταση της προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων που προβλέπεται στο άρθρο 23 της TRIPS σε προϊόντα διαφορετικά από τα κρασιά και τα οινοπνευματώδη.

⁶⁰ Αφρικανικός Οργανισμός Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΟΑΠΙ), Αφρικανικός Περιφερειακός Οργανισμός Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΑΡΙΠΟ).

μας στο επίπεδο ανάπτυξης της χώρας-εταίρου. Για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και τις φτωχότερες αναπτυσσόμενες χώρες, μπορεί να εξεταστεί η εφαρμογή μιας πιο περιορισμένης δέσμης διατάξεων για τα ΔΔΙ.

Οι διαπραγματεύσεις που ολοκληρώθηκαν πρόσφατα για τη σύναψη εμπορικών συμφωνιών από την Ευρωπαϊκή Ένωση ενσωμάτωσαν επιτυχώς κεφάλαια που αφορούν την προστασία της ΔΙ και την επιβολή της νομοθεσίας. Οι πιο πρόσφατες, δηλ. οι συμφωνίες με χώρες της ανατολικής εταιρικής σχέσης (π.χ. Γεωργία, Μολδαβία, Ουκρανία), πέτυχαν σημαντικά κανονιστικά πρότυπα, αντίστοιχα με το κεκτημένο της ΕΕ. Άλλες περιλαμβάνουν ουσιαστικές βελτιώσεις σε θέματα TRIPS (π.χ. Καναδάς, Δημοκρατία της Κορέας, Σιγκαπούρη), ενώ άλλες είναι επίσης σημαντικές, διότι υπερακοντίζουν τα ελάχιστα διεθνή πρότυπα (π.χ. Κεντρική Αμερική, Κολομβία, Περού).

Στις τρέχουσες διαπραγματεύσεις για τη σύναψη εμπορικών συμφωνιών περιλαμβάνονται οι διαπραγματεύσεις με τη Mercosur, το Μαρόκο, την Ιαπωνία, την Ταϊλάνδη, τις ΗΠΑ και το Βιετνάμ. Εξάλλου, είναι υπό διαπραγμάτευση με την Κίνα μια διμερής συμφωνία που ρυθμίζει ειδικά τη προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων.

– Διάλογοι σχετικά με τη ΔΙ

Για τις χώρες με τις οποίες η ΕΕ δεν έχει αρχίσει διαπραγματεύσεις, ένας πρακτικός τρόπος για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτουν τα ΔΔΙ είναι η θέσπιση «διαλόγων για τη ΔΙ» ή «ομάδων εργασίας για τη ΔΙ» με τακτική επικοινωνία μεταξύ της ΕΕ και των αρμόδιων αρχών των τρίτων χωρών. Η μελέτη αξιολόγησης του 2010 τόνισε τη θετική συμβολή των διαλόγων για τη ΔΙ στην αύξηση των επιπέδων ευαισθητοποίησης των εθνικών αρχών σχετικά με τα εν λόγω θέματα και στην αποσαφήνιση των αμοιβαίων ερμηνειών και θέσεων.

Έχουν δρομολογηθεί διάφοροι διάλογοι για τη ΔΙ. Οι διάλογοι αυτοί παρέχουν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να εγείρει συστημικά ζητήματα ΔΙ, να ανταλλάσσει βέλτιστες πρακτικές και, ενδεχομένως, να παράσχει στις αναπτυσσόμενες χώρες βοήθεια, π.χ. για την ανάπτυξη εθνικής νομοθεσίας και πρακτικών επιβολής της. Για παράδειγμα, ο *διάλογος ΔΙ* και η *ομάδα εργασίας ΔΙ* με την Κίνα επέτρεψαν στην ΕΕ να εξασφαλίσει δεσμεύσεις για την ενίσχυση των μέτρων επιβολής της νομοθεσίας, όπως η λεγόμενη «ειδική εκστρατεία», και να συμβάλει στις εσωτερικές επανεξετάσεις του κινεζικού δικαίου ΔΙ.

Υπάρχουν επίσης διάλογοι με εταίρους που έχουν παρόμοια συστήματα ΔΔΙ, π.χ. με τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία, για την ανταλλαγή πληροφοριών και απόψεων σχετικά με τα προβλήματα και τις βέλτιστες πρακτικές.

Η επιβολή των ΔΔΙ αποτελεί επίσης προτεραιότητα που περιλαμβάνεται στις διμερείς συμφωνίες τελωνειακής συνεργασίας της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, υπογράφηκε πρόσφατα για την περίοδο 2014-2017 ένα νέο σχέδιο τελωνειακής δράσης ΕΕ-Κίνας για την επιβολή των ΔΔΙ.

– Τεχνική βοήθεια

Συχνά οι αναπτυσσόμενες χώρες που επιθυμούν να βελτιώσουν το σύστημα ΔΔΙ που εφαρμόζουν δεν διαθέτουν τις δεξιότητες και/ή τους πόρους για να το πράξουν. Η τεχνική

βοήθεια που παρέχεται σε θέματα ΔΔΙ αποσκοπεί στην αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος⁶¹ μέσω δραστηριοτήτων όπως η κατάρτιση των υπαλλήλων, η εφαρμογή δράσεων ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης και η παροχή νομοθετικής συνδρομής (π.χ. για τη συμμόρφωση με τις διεθνείς δεσμεύσεις και για την αξιοποίηση των διαθέσιμων δυνατοτήτων ευελιξίας).

Αν και ο αντίκτυπος των δράσεων τεχνικής βοήθειας σπανίως γίνεται αισθητός βραχυπρόθεσμα, η μελέτη αξιολόγησης του 2010 ανέφερε ότι τα έργα και οι δράσεις τεχνικής βοήθειας που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ ενίσχυσαν την τεχνική ικανότητα των εθνικών οργάνων και φορέων επιβολής του νόμου για τον χειρισμό υποθέσεων ΔΔΙ.

Για παράδειγμα, το επιτυχημένο «Έργο ΕΕ-Κίνας για την προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας» (ΔΔΙ-2, 2007-11), με κοινή χρηματοδότηση ύψους 16 εκατομμυρίων ευρώ, αντικατοπτρίζει μια αμοιβαία δέσμευση για την αποτελεσματική επιβολή των ΔΔΙ στην Κίνα. Η συμμετοχή οργανισμών όπως το *Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας*, το *Γραφείο Εναρμόνισης στο Πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς* (μεταξύ άλλων μέσω της δυνατότητας αποσπάσεων στις αντιπροσωπείες της ΕΕ) και το *Κοινοτικό Γραφείο Φυτικών Ποικιλιών* θα ενισχύσει την ικανότητά μας να σχεδιάζουμε και να εφαρμόζουμε αποτελεσματικές παρεμβάσεις συνδρομής.

– Επίλυση διαφορών και άλλα μέσα έννομης προστασίας

Η ΕΕ εξακολουθεί να παρακολουθεί την κατάσταση των ΔΔΙ σε τρίτες χώρες και να προωθεί τη συμμόρφωση με τις διεθνείς συμφωνίες, ιδίως μέσω του διαλόγου και της διαπραγμάτευσης. Εξάλλου, για παραβιάσεις των διατάξεων της συμφωνίας TRIPS μπορεί επίσης να γίνει χρήση των διαδικασιών επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ. Πράγματι, και μόνη η ύπαρξη αυτών των διαδικασιών μπορεί να λειτουργήσει ως μηχανισμός αποτροπής ενδεχόμενων παραβιάσεων. Παρόμοιες διαδικασίες περιλαμβάνονται επίσης σε όλες μας τις διμερείς εμπορικές συμφωνίες.

*Ο κανονισμός για τα εμπόδια στο εμπόριο*⁶² —ο οποίος παρέχει στις εταιρείες της ΕΕ τη δυνατότητα να υποβάλλουν καταγγελίες σχετικά με πιθανές παραβιάσεις των διεθνών κανόνων εμπορίου— έχει ήδη χρησιμοποιηθεί για την αντιμετώπιση παραβιάσεων των κανόνων ΔΙ και εξακολουθεί να είναι διαθέσιμος για χρήση σε κατάλληλες περιπτώσεις.

3.5.2.2. Μελλοντική πορεία

Αν και απαιτούν περισσότερους πόρους από τα πολυμερή ή πλειονομερή μέσα, αυτοί οι διμερείς τρόποι δράσης χρησιμοποιήθηκαν εκτενώς στο παρελθόν, με θετικά αποτελέσματα, και θα πρέπει να εξακολουθήσουν να προβλέπονται και στο πλαίσιο της αναθεωρημένης στρατηγικής. Είναι σημαντικό να επιδιωχθεί η καλύτερη συνοχή μεταξύ της πολιτικής για τα ΔΔΙ και των άλλων πολιτικών.

Ένα παράδειγμα αφορά τη στρατηγική της Ένωσης για τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, όπου η διασφάλιση δίκαιης και ισότιμης αντιμετώπισης των ΔΔΙ από τις χώρες-εταίρους της Ένωσης έχει ύψιστη σημασία. Τα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ένωσης για την έρευνα και την καινοτομία, επί του παρόντος το

⁶¹ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=328>

⁶² <http://ec.europa.eu/trade/tackling-unfair-trade/trade-barriers>

πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», είναι τελείως ανοικτά στη συμμετοχή υποψηφίων από διεθνείς χώρες-εταίρους, προσφέροντας πρόσβαση σε μια ευρωπαϊκή εσωτερική αγορά με προβλέψιμους και δίκαιους κανόνες όσον αφορά την προστασία της ΔΙ. Ένας μακροπρόθεσμος στόχος θα πρέπει να είναι να καταβληθεί προσπάθεια να ισχύει αυτό το άνοιγμα, σε βάση αμοιβαιότητας, και σε όλες τις χώρες-εταίρους της Ένωσης, μεταξύ άλλων και μέσω της εξασφάλισης ισοδύναμης προστασίας των ΔΔΙ.

Στο πλαίσιο των μέσων εμπορικής άμυνας, η χορήγηση καθεστώτος οικονομίας της αγοράς εξαρτάται, μεταξύ άλλων κριτηρίων, από την προστασία της ΔΙ στην οικεία χώρα.

Για τις χώρες που παραβιάζουν συστηματικά τις διεθνείς τους δεσμεύσεις για τους κανόνες ΔΙ με τρόπο που έχει σημαντικές επιπτώσεις για την ΕΕ και όταν οι αρχές των εν λόγω χωρών είναι απρόθυμες να συνεργαστούν ή όταν η συνεργασία παρουσιάζει περιορισμένα αποτελέσματα, η Επιτροπή, σε επαρκώς σοβαρές και σαφώς στοχευμένες περιπτώσεις, μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο περιορισμού της συμμετοχής τους σε ειδικά προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ ή της σχετικής χρηματοδότησής τους. Αυτό δεν θα επηρεάσει τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης ή από τον Μηχανισμό Αναπτυξιακής Συνεργασίας. Για περιπτώσεις σοβαρής παραβίασης ΔΔΙ θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιηθούν οι πολιτικοί διάλογοι της Επιτροπής με τις χώρες-εταίρους. Για να διασφαλιστεί η συνοχή, θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για να ενθαρρυνθούν τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν τέτοιες ή άλλες προσεγγίσεις από κοινού.

Ωστόσο, όσον αφορά τις *συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών*, πρέπει να αναγνωριστεί ότι η διαπραγμάτευση των κεφαλαίων που αφορούν τα ΔΔΙ θα εξακολουθήσει να είναι προβληματική. Πολλές από τις χώρες με τις οποίες η ΕΕ έχει ξεκινήσει (ή είναι έτοιμη να δρομολογήσει) διαπραγματεύσεις θεωρούν ότι δεν έχουν πολλά να κερδίσουν από τη θέσπιση ισχυρών συστημάτων ΔΔΙ. Συνεπώς, για να επιτευχθούν ουσιαστικά αποτελέσματα για την ΕΕ, θα χρειαστεί συνεχής προσπάθεια ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων, τόσο σε τεχνικό όσο και σε πολιτικό, ενίοτε, επίπεδο.

3.6. Παροχή βοήθειας σε ενωσιακούς κατόχους δικαιωμάτων σε τρίτες χώρες

3.6.1. Παρούσα κατάσταση

Η επιτόπια ύπαρξη διαθέσιμης εμπειρογνωμοσύνης είναι ιδιαίτερα επωφελής τόσο για την παροχή βοήθειας στους ενωσιακούς κατόχους δικαιωμάτων⁶³ όσο και για τη διευκόλυνση των επαφών της ΕΕ με τις τοπικές αρχές. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ορισμένα κράτη μέλη έχουν «διπλωματικούς ακολούθους ΔΙ» στις αντιπροσωπείες τους σε βασικές χώρες. Για τον ίδιο λόγο επίσης, η Επιτροπή ίδρυσε τρία γραφεία συνδρομής σε θέματα ΔΔΙ για την παροχή βοήθειας για τις επιχειρήσεις της ΕΕ, ιδίως τις ΜΜΕ. Τα γραφεία αυτά καλύπτουν την ευρύτερη περιοχή της Κίνας, τη Νοτιοανατολική Ασία και τη Νότια Αμερική. Αποστολή τους είναι να δώσουν στις ευρωπαϊκές ΜΜΕ τη δυνατότητα να λαμβάνουν τις καλύτερες δυνατές επιχειρηματικές αποφάσεις για τα ΔΔΙ που κατέχουν, εξασφαλίζοντας συγχρόνως ότι

⁶³ Π.χ. το Γραφείο συνδρομής των ΜΜΕ για θέματα ΔΔΙ σε σχέση με την Κίνα — <http://www.china-iprhelpdesk.eu>

⁶⁴ Τα γραφεία συνδρομής συνεργάζονται με τοπικές οργανώσεις και παρέχουν τις ακόλουθες υπηρεσίες: πρωτοβάθμιες εξατομικευμένες συμβουλές εμπειρογνομόνων, γενικό και εξατομικευμένο υλικό κατάρτισης, εξειδικευμένα εργαστήρια κατάρτισης, επαφές με εξωτερικούς εμπειρογνώμονες και με κρατικές υπηρεσίες περιφερειών-στόχων, δημιουργία δικτύων επιχειρήσεων και εκδηλώσεις ευαισθητοποίησης.

οι εν λόγω επιχειρήσεις γνωρίζουν πώς να προστατεύσουν τα άυλα περιουσιακά τους στοιχεία⁶⁴.

3.6.2. Μελλοντική πορεία

Η ΕΕ θα διερευνήσει τη δυνατότητα αύξησης της διαθέσιμης εμπειρογνομosύνης για θέματα ΔΙ στις αντιπροσωπείες της ΕΕ σε περιοχές ζωτικής σημασίας, είτε μέσω πρόσθετου προσωπικού είτε μέσω γραφείων συνδρομής για θέματα ΔΔΙ. Στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014-2020⁶⁵, η Επιτροπή εξετάζει την επέκταση των υπηρεσιών συνδρομής για τις ΜΜΕ και την προσαρμογή τους στις νέες απαιτήσεις. Η αύξηση της εμπειρογνομosύνης για θέματα ΔΙ στις αντιπροσωπείες της ΕΕ θα αξιολογεί και θα ενσωματώνει καλύτερα τους υπάρχοντες πόρους (γνώση θεμάτων ΔΙ από τους διπλωματικούς ακολούθους στις αντιπροσωπείες της ΕΕ και τις πρεσβείες των κρατών μελών και γραφεία συνδρομής για θέματα ΔΔΙ). Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να εξασφαλίζουν ότι η εμπειρογνομosύνη ΔΙ διαδίδεται ευρέως μέσω πρωτοβουλιών της ΕΕ που υποστηρίζουν τη διεθνή επέκταση των ΜΜΕ⁶⁶. Αυτό θα επιτρέψει την ευρύτερη αξιοποίηση των οφελών που προκύπτουν από την εν εξελίξει δικτύωση, θα εξασφαλίσει τη συγκέντρωση καλύτερων πληροφοριών σχετικά με την κατάσταση της ΔΙ σε περιοχές νευραλγικής σημασίας και θα δώσει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να γνωρίζουν καλύτερα τις πρακτικές ΔΙ που θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όταν αποφασίσουν να δραστηριοποιηθούν σε διεθνές επίπεδο.

3.7. Γεωγραφική εστίαση

3.7.1. Παρούσα κατάσταση

Ανά διετία, βάσει ευρείας έρευνας στην οποία συμμετέχουν διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, η ΕΕ επικαιροποιεί τον κατάλογο χωρών προτεραιότητας στις οποίες η προστασία των ΔΔΙ που κατέχουν ενωσιακοί δικαιούχοι δικαιωμάτων και/ή η επιβολή τους δεν είναι η ενδεδειγμένη⁶⁷.

3.7.2. Μελλοντική πορεία

Αυτή η ιεράρχηση έχει λειτουργήσει καλά και θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται, αφού καθιστά δυνατή μια στοχοθετημένη προσέγγιση, βασισμένη στην αποδοτική χρήση των πόρων.

3.8. Σημεία δράσης

Η παρούσα στρατηγική αποσκοπεί στην εξασφάλιση της συνέχειας της πολιτικής που ακολουθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση από το 2004, αξιοποιώντας τα στοιχεία που λειτούργησαν αποτελεσματικά και βελτιώνοντάς τα, με βάση τις σημαντικές τεχνολογικές αλλαγές και τις νέες προκλήσεις και κοινωνικές εξελίξεις που προέκυψαν κατά την τελευταία δεκαετία σε θέματα που συνδέονται με τα ΔΔΙ. Για την αντιμετώπιση των ανωτέρω θεμάτων, η Επιτροπή θα υλοποιήσει τα ακόλουθα σημεία δράσης:

⁶⁵ Βλέπε COSME (ΕΕ πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις), http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/index_en.htm

⁶⁶ <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/documents/internationalisation/>

⁶⁷ Βλ. έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2013)30, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150789.pdf

- Εξασφάλιση τακτικών επαφών με όλους τους ενδιαφερόμενους, για να αυξήσει την ευαισθητοποίηση και να υποδείξει κατευθύνσεις πολιτικής·
- Βελτίωση της συλλογής δεδομένων και της υποβολής εκθέσεων, για να βελτιωθεί η κατανόηση του ρόλου των ΔΔΙ και οι επιπτώσεις των παραβιάσεων τους· πραγματοποίηση τακτικών ερευνών για την τήρηση καταλόγου «χωρών προτεραιότητας» για εστιασμένες προσπάθειες της ΕΕ·
- Εξασφάλιση ισχυρού και συνεκτικού ρόλου για την ΕΕ στα διεθνή φόρουμ για τα ΔΔΙ, σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας·
- Συνέχιση των πολυμερών προσπαθειών για τη βελτίωση του διεθνούς πλαισίου που διέπει τα ΔΔΙ, μεταξύ άλλων με την ενθάρρυνση της περαιτέρω κύρωσης των υφιστάμενων συνθηκών· προώθηση της κύρωσης των σχετικών συνθηκών ΔΔΙ από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ·
- Εξασφάλιση ότι, στις διμερείς εμπορικές συμφωνίες, τα κεφάλαια περί ΔΔΙ παρέχουν επαρκή και αποτελεσματική προστασία στους κατόχους δικαιωμάτων και αντιμετωπίζουν βασικές αδυναμίες των συστημάτων ΔΔΙ στις χώρες-εταίρους, προσαρμόζοντας παράλληλα τις σχετικές δεσμεύσεις στο επίπεδο ανάπτυξης των τρίτων χωρών·
- Εξασφάλιση της δυνατότητας της Επιτροπής να προσφεύγει σε μηχανισμούς επίλυσης διαφορών ή σε άλλα μέσα έννομης προστασίας, όταν παραβιάζονται τα δικαιώματα που αντλεί η ΕΕ από διεθνείς συμφωνίες·
- Συνέχιση και, όπου είναι δυνατόν, ενίσχυση των «διαλόγων ΔΙ» με βασικές τρίτες χώρες· αξιοποίηση των εμπορικών και πολιτικών διαλόγων υψηλού επιπέδου για την εξασφάλιση προόδου σε συγκεκριμένα θέματα ΔΔΙ·
- Παροχή κατάλληλων προγραμμάτων τεχνικής βοήθειας σε τρίτες χώρες για θέματα ΔΙ και καλύτερη ενημέρωση για τα προγράμματα αυτά, συμπεριλαμβανομένης της πιθανής χρήσης των δυνατοτήτων ευελιξίας στον τομέα της ΔΙ· αξιοποίηση της εμπειρογνωμοσύνης των αρμόδιων διεθνών οργανισμών στην εφαρμογή προγραμμάτων τεχνικής βοήθειας·
- Σφυρηλάτηση ισχυρότερης σχέσης ανάμεσα στην Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τις επιχειρήσεις της ΕΕ για την άμεση υποστήριξη των οικονομικών παραγόντων κατά την αντιμετώπιση συγκεκριμένων δυσκολιών σχετικά με ζητήματα ΔΙ· ενίσχυση της δικτύωσης και του συντονισμού μεταξύ των αντιπροσωπειών της ΕΕ και των κρατών μελών σε τρίτες χώρες·
- Επιδίωξη της καλύτερης συνοχής μεταξύ της πολιτικής για τα ΔΔΙ και των άλλων πολιτικών· π.χ., σε επαρκώς σοβαρές και σαφώς στοχευμένες περιπτώσεις, εξέταση τρόπων περιορισμού της συμμετοχής σε ειδικά προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ ή της σχετικής χρηματοδότησης και βελτίωση της συνοχής μεταξύ των ενεργειών της Επιτροπής και των ενεργειών των κρατών μελών σε τρίτες χώρες στο πλαίσιο αυτού του στόχου·

- Συνέχιση της παροχής συνδρομής στους δικαιούχους (μέσω έργων όπως τα *γραφεία συνδρομής για θέματα ΔΔΙ*) και εξέταση της πιθανής επέκτασής τους· εξέταση της περαιτέρω απόσπασης εμπειρογνομόνων για θέματα ΔΔΙ σε βασικές αντιπροσωπείες της ΕΕ.